

§ 17

Asianro 1343/02.02.00/2017

Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden talousarvio 2017 / kehittämisrahan hakeminen kaupunginhallitukselta

Vuoden 2016 talousarvion toteutuminen

Perusturvan tilinpäätös 2016 toteutuu muutettuun talousarvioon nähden noin 3,2 milj. euroa budjetoitua parempana ja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 1,7 milj. euroa parempana. Toimintakatetasolla kasvua edellisvuoteen oli noin 5,4 milj. euroa. Vertaistettu vuoden 2016 perusturvan palvelualueen toteuman toimintakate on 4,1 milj. euroa suurempi kuin talousarviossa 2017.

Vuoden 2016 perusturvan palvelualueen alustavissa tilinpäätösluvuissa tuottojen ylitykset ovat noin 1,8 milj. euroa ja menojen alituksen osuus noin 1,4 milj. euroa verrattuna sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon.

Palveluprosessitasolla suurin tulojen ylitys, 0,85 milj. euroa tapahtui maahanmuuttajapalveluissa, joissa turvapaikanhakijatilanteen vuoksi valtion maksamat korvaukset ylittivät budjetoidun määrän. Vastaavasti suurin menojen alittuminen palveluprosessitasolla tapahtui työllistymisen palveluissa, 3,5 milj. euroa, jossa merkittävää budjetin alittumista tapahtui sekä henkilöstömenoissa että ostopalveluissa.

Tarkasteltaessa näiden tuottojen ylitysten ja menojen alitusten vaikutuksia vuoden 2017 talousarvioon on huomattava, että turvapaikanhakijatilanteen purkautuminen vähentää vastaisuudessa valtion kaupungille maksamia korvauksia ja työllistymisen palvelujen toiminta ja määrärahat eivät ole enää vuoden 2017 alusta perusturvan palvelualueen toiminnan osana.

Vuoden 2017 talousarvio ja käyttösuunnitelma

Perusturva- ja terveyslautakunta on hyväksynyt perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueiden vuoden 2017 käyttösuunnitelman kokouksessaan 20.12.2016, 110 §. Palvelualueiden talousarviota on jouduttu sopeuttamaan annettuun talousarvioraamiin pääsemiseksi 7,13 milj. euroa, mistä 4,71 milj. euroa kohdistuu perusturvan

21.02.2017

17 §

palvelualueelle ja 2,42 milj. euroa terveydenhuollon palvelualueelle. Sopeutustarpeen määrää laskettaessa on olettamuksena, että kaupunginhallitus myöntää kehittämisrahasta 2 milj. euroa perusturvan palvelualueelle. Lautakunnan päätökseen sisältyy 2 miljoonan euron suuruisen kehittämisrahan hakeminen kaupunginhallitukselta sopeutusten kattamiseen.

Kaupunginhallitus on käsitellyt palvelualueiden käyttösuunnitelmia kokouksessaan 16.1.2017, 19 §. Kaupunginhallitus merkitsi käyttösuunnitelmat tiedoksi ja pyytää lisäselvityksenä perusturva-terveyslautakunnalta tarkennuksen, mihin toimintoihin ja miten esitetty lisämääräraha kohdennetaan ja mitkä ovat lisämäärärahan vaikutukset toimintaan ja tuotettuun palveluun sekä kuntalaisiin.

Palvelutarpeen kasvu

Vuoden 2016 aikana ikäihmisten (yli 75v) määrä kasvoi 3,8 %. Ko. ikäluokan kasvu, käytännössä merkitsee lisääntyneitä painetta ikäihmisten palveluprosessin eri kohtiin. Palveluasumisen rahoitusresurssi ei ole seurannut ikääntymiskehitystä, minkä seurauksena on alitettu ikäystävällinen Kuopio ohjelmassa asetettu ympärivuorokautisen hoivan peittävyystavoite. Kun eritasoisesti tuettua asumista ei voida rahoituksen niukkuuden vuoksi lisätä ikääntymiskehityksen mukaisesti, paine hoivan järjestämisessä on lisääntyvästi kotihoidolla.

Vaikka kotihoidon asiakasmäärät eivät ole juurikaan muuttuneet, asiakkaiden toimintakyvyn heikentyessä heidän tarvitsemansa kotihoidon aika kasvoi vuoden 2016 aikana 7,8 %. (+2479 tuntia kuukaudessa). Kun kotihoidon henkilöstön välitön työaika on optimoitu, eikä lisättävissä, aiheuttaa ko. asiakasajan kasvu laskennallisesti n. 30 htv:n lisäresurssitarpeen.

Hoivan osalta henkilöstökulut olivat 38,6 milj. euroa tilinpäätöksessä 2016. Talousarviossa 2017 hoivan henkilöstökuluihin on varattu 37,9 milj. euroa, mikä tarkoittaa 0,7 milj. euron vajetta tilinpäätöstasoon eikä ko. tasossa myöskään ole huomioitu 2017 lautakunnan päättämien kriteereiden mukaisen palvelutarpeen ja asiakasmäärän kasvua.

Sopeuttamistoimina on käynnistetty asumisen henkilöstö mitoituksen laskeminen, kahden pitkäaikaishoivan yksikön palvelumuodon muutokset ja avaukset monituottajuuden lisäämiseksi palvelutuotannossa. Ko. sopeuttamistoimet saataneen päätökseen syksyyn 2017 mennessä, mutta niiden arvioitu vajaan 1 miljoonan säästövaikutus ei kata yllä kuvattua rahoitusvajetta. Tulojen kasvuennusteen ennustetaan toteutuvan suunnitellusti ja muiden menojen osalta kasvuun on varauduttu. Kokonaisuutena katetasolla tp16 ja ta17 ei ole juurikaan eroa vuosien välillä.

21.02.2017

17 §

Erityisryhmien (päihde ja mielenterveyskuntoutujat) asumisen osalta menokehitys viimeisten vuosien aikana on ollut voimakkaasti kasvava. Vuodelle 2017 tehty talousarvion menorahoitus jää 1,2 miljoonaa euroa alle vuoden 2016 tilinpäätöstason. Tulojen kasvu (oletuksella 2017 on sama tulokehitys kuin 2016) kompensoi tästä 0,9 milj. euroa. Em. kokonaisuus huomioiden talousarvioon varatussa rahoituksessa (2016 tilinpäätös tasoon verrattuna) jäädytään alle 0,3 milj. euroa. Tässä laskennassa ei ole otettu huomioon aiemmin toteutunutta vuotuista n. miljoonan euron kasvua, joka tulisi kyetä toiminnallisina muutoksina sopeuttamaan.

Myös vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon palveluprosessissa on eräissä subjektiivisissa oikeuksissa ollut menokehitys voimakkaasti kasvava. Esimerkiksi kuljetuspalveluissa vuoden 2016 tilinpäätös oli n. 0,35 milj. euroa suurempi. Kuljetuskustannukset ovat kasvaneet voimakkaasti edellisten kuntaliitosten vuoksi ja niiden ennakoitaan edelleen kasvavan Juankosken kuntaliitoksen jälkeen. Esimerkiksi vuonna 2012 kuljetuspalveluiden piirissä oli yhteensä 1725 asiakasta ja kokonaiskustannukset olivat 1,4 milj. euroa, kun vuoden 2016 lopussa asiakasmäärä oli 1924 asiakasta ja kokonaiskustannukset olivat 2,4 milj. euroa. Asiakasmäärät kasvoivat 11,5 %:a ja kustannukset 71,4 %:a.

Myös kehitysvammaisten Vaalijalan kuntoutuksen, laitoshoidon, asumispalveluiden ja päivätoiminnan ostot ylittyivät n. 1,1 M€, josta sopeutustoimina vuonna 2017 tavoitellaan n. 0,75 M€ säästöjä, joten kokonaiskustannukset vuodelle 2017 ovat 0,35 M€ alle tilinpäätöstason sopeutuksista huolimatta. Laitoshoidon ja kuntoutuksen kustannukset olivat vuonna 2012 yhteensä 3 365 393 euroa (53 asiakasta) ja vastaavasti vuoden 2016 lopussa 4 801 513 euroa (56 asiakasta). Vaalijalan palveluasumisen piirissä oli asukkaita 11 vuonna 2012 ja 25 vuoden 2016 lopussa. Palveluasumisen kokonaiskustannukset olivat vuonna 463 261 euroa ja vuoden 2016 lopussa 1 016 784 euroa.

Kehittämisen kohdistaminen

Kohde	Kasvu %	€
Vanhusten hoivapalvelut	Ikäihmisten määrä kasvoi 3,8 % v 2016. Kotihoidon aika kasvoi 7,8 % v 2016	850 000
Erityisryhmien asuminen	Kustannusten kasvu v 2013 – 2016 oli 88,6 %	230 000
Kotihoidon henkilöstökulut	Kustannusten kasvu v 2012 - 2016 oli 81,5 %	110 000
Vammaispalvelujen kuljetukset	Asiakasmäärät kasvoivat 11,5 %:a ja kustannukset 71,4 % v. 2012 - 2016	350 000
Kehitysvammaisten asumispalvelut	Asiakasmäärät kasvoivat 127,27 % ja kustannukset 119,48 % v 2012 - 2016	110 000
Kehitysvammaisten kuntoutus-, asumis- ja päivätoimintapalveluiden ostopalvelut	Asiakasmäärät kasvoivat 5,66 % ja kustannukset 42,67 % v 2012 - 2016	350 000
Yhteensä		2 000 000

Vaikutusten arviointi

Kehittämisen rahalla turvataan kuopiolaisille vanhus- ja vammaispalveluita tarvitseville henkilöille sekä erityisryhmille jatkuvat asiakaspalvelut kohtuullisella tasolla.

PoSoTe vaikutusten arviointi

Ei Posote vaikutuksia

21.02.2017

17 §

Valmistelija

Timo Kiviluoma

Mari Annika Antikainen

Mikko Tapio Korhonen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 044 7488200

puh. 044 718 6401

puh. +358 044 718 6200

Päätösehdotus

Palvelualuejohtaja Markku Tervahauta

Perusturva ja terveyslautakunta päättää hakea kaupunginhallitukselta esittelytekstissä mainituilla perusteilla ja edellä olevassa taulukossa mainittuihin kohteisiin kehittämistä rahaa 2 miljoonaa euroa vuodelle 2017.

Päätös

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti palvelualuejohtajan ehdotuksen.